

а к а д е м і ч н а ПАНОРАМА

Інформаційне видання Національного університету «Києво-Могилянська академія» Листопад 2007

15-16 листопада в НаУКМА відбулась Міжнародна конференція «Впровадження принципів третього циклу Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) в Україні»

Конференцію було присвячено розвитку новітніх докторантських програм (PhD programs) в Україні й висвітленню методології та практики організації таких докторських студій в університетах Франції, Великобританії, Іспанії та Польщі.

Експерти з названих країн, а також українські фахівці обмінялися досвідом та обговорили актуальні проблеми модернізації третього циклу вищої освіти та її гармонізації в єдиному європейському освітньому просторі. Ця подія стала прекрасною нагодою ознайомитися зі способом підготовки кадрів вищої наукової кваліфікації у Європі та прояснити проблеми розвитку PhD програм в Україні.

Завдяки Болонським деклараціям та зобов'язанням, які взяла на себе Україна, загострилася проблема якісної підготовки кандидатів та докторів наук. Одним із головних викликів, які чекають на Україну ближчим часом, є створення нових принципів підготовки фахівців у третьому циклі освіти. Розв'язання цієї проблеми полягає у зміні характеру і суті навчання в аспірантурі, наближення її (за якістю й рівнем підготовки) до західних стандартів — докторських програм (PhD).

«Сьогодні вже всі розуміють, що підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні потрібно докорінно реформувати, проте мало хто знає, як це потрібно робити, — говорить віце-президент із науково-навчальних студій НаУКМА професор Володимир Моренець. — Відтак метою наших зусиль було детальне вивчення організації та діяльності успішних гуманітарних PhD-програм в Європі та США задля імплементації цього досвіду в Україні».

Протягом року (з листопада 2006 р.) Могилянка працювала над великим міжнародним проектом «Впровадження принципів третього циклу Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) в Україні», підтриманого програмою «TEMPUS/Tasis».

Продовження читайте на стор. 2-3.

24 листопада — День Жалоби за жертвами Голодомору

2008 рік в Україні офіційно оголошено Роком пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років, а 24 листопада цього року було початком офіційного відзначення 75-х роковин Голодомору. Активну участь у справі визнання Голодомору міжнародною громадськістю вже не перший рік бере Національний університет «Києво-Могилянська академія». Тему Голодомору 1932–1933 років постійно розробляють науковці «Києво-Могилянської академії»: історики, філологи, соціологи.

У рамках заходів, присвячених вшануванню пам'яті жертв Голодомору 1932–33 рр. 4 жовтня 2007р. Видавничим домом «Києво-Могилянська академія» було передано Міністерству закордонних справ України 200 примірників книги «Голодомор 1932–1933 років в Україні: документи і матеріали» (книга увійшла до десятки кращих книг Форуму видавців у Львові) для подальшого поширення серед закордонних дипломатичних установ України.

14–17 листопада 2007 р. Почесний президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький і директор Видавничого дому «Києво-Могилянська академія» Віра Соловійова презентували в Українському культурному центрі в Москві (Російська Федерація) видану на відзначення 75-их роковин скорботи і пам'яті книжку «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: документи і матеріали».

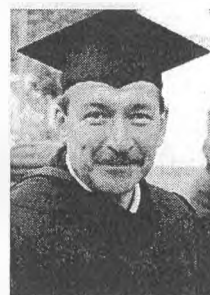
24 листопада 2007 р. Народна хорова капела «Почайна» Національного університету «Києво-Могилянська академія» візьме участь у Концерті-реквіємі пам'яті жертв голодомору і політичних репресій в Україні, який відбудеться у Культурному центрі України в Москві.

У Дослідницькій бібліотеці представлено книжкову виставку «Голодомор — злочин проти людства», в основі якої — книги та документи з колекції Дж. Мейса, активну участь в опрацюванні якого беруть студенти НаУКМА. Архів Джеймса Мейса (професор політології НаУКМА, викладав етнополітику, політику США та Канади й політику Центральної та Східної Європи.) — унікальне зібрання його публікацій, машинописів його праць, документів, присвячених Голодомору.

За вагомий особистий внесок у дослідження голодоморів в Україні, активну громадську діяльність з метою вшанування пам'яті жертв трагедії нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня Соловійову Віру Йосипівну — директора Видавничого дому «Києво-Могилянська академія» та Жигуна Олександра Івановича — художнього керівника народної хорової капели «Почайна» Національного університету «Києво-Могилянська академія» — Указ Президента № 1123 від 20 листопада 2007 р.

У нашому випуску:

Вітчизняна аспірантура чи західні PhD програми

Стор. 3

«Журналістика цифрового майбутнього»

Стор. 4

Журналістика по-могилянськи в епоху «egocasting»

Стор. 5

Юрій Єхануров у НаУКМА: серйозна розмова про політичні ризики в Україні

Стор. 6

Дискусія

(Продовження. Початок на стор. 1)

Головною метою цього освітнього проекту (першого подібного в Україні) було вивчення нашої академічної спільноту європейського досвіду створення і ведення науково-освітніх PhD-програм. Логіка дій проекту – запровадження новітньої системи підготовки науковців, паралельної до аспірантури, з продуктивним використанням усіх уже наявних, традиційних можливостей, в т.ч. і державного ресурсу. Результати цього проекту і були представлені на конференції.

Чинна система підготовки аспірантів не є ефективною і не виправдовує величезного державного фінансування. Практичний результат підготовки аспірантів невтішний: лише 7% вчасно (в межах трьох років) завершують свої дисертації, лише 25% аспірантів взагалі виходять на захист, не кажучи вже про якість цих робіт та рівень фахової підготовки дисертантів. Зміну парадигми науковці НАУКМА вбачають у наповненні років навчання в аспірантурі/докторантурі реальною науково-освітньою роботою і завданнями – тими, що становлять зміст типових PhD-програм на Заході. Справа полягає в 1) ясного баченні, чим ці роки мають бути наповнені, а також 2) фінансовому ресурсі для такого інноваційного прориву.

Важливо зазначити, що інформацію про конференцію було включено до переліку основних подій Європейської асоціації університетів.

Як уже було зазначено, на завершення конференції був проведений диспут, в результаті якого зроблено рекомендації для подання до Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України щодо впровадження принципів третього циклу вищої освіти.

Основні тези звернення:

ЗВЕРНЕННЯ

до Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України з рекомендаціями щодо впровадження європейських принципів третього циклу вищої освіти

1. Україна взяла на себе зобов'язання до 2010 року запровадити докторські програми європейського зразка (PhD). Це вимагає суттєвих невідкладних змін вітчизняної нормативної бази. Основною цих змін повинні стати т.зв. 10 Зальцбургських принципів, які були прийняті Бергенською конференцією європейських міністрів освіти у травні 2005 року в рамках Болонського процесу.

2. Згідно з логікою Болонського процесу, Україна на державному рівні має визнати ступінь PhD, здобути на Заході, та внести необхідні зміни в нормативно-правові акти, якими регулюється діяльність університетів (зокрема тих статей, які стосуються ліцензування та акредитації ВНЗ, працевлаштування та оплати праці викладачів).

3. Запровадження докторської освіти європейського зразка неможливе без надання українським університетам статусу автономних і самоврядних науково-навчальних закладів. Саме університети повинні формувати спеціалізовані ради для захисту конкретних дисертацій і саме університети повинні самостійно ухвалювати рішення про присвоєння наукового ступеня

PhD, тим самим повністю беручи на себе відповідальність за якість своїх докторських програм та рівень підготовлених ними наукових кадрів.

4. У контексті підготовки нової редакції Закону України «Про вищу освіту» з метою набуття необхідного національного досвіду Кабінету Міністрів України, Міністерству Освіти і Науки України та Вищій Атестаційній Комісії України слід сприяти запровадженню експериментальних докторських програм (PhD) у тих університетах, що готові представити їх конкретні моделі.

5. Впровадження європейської системи третього циклу вищої освіти вимагатиме перетворення українських університетів із навчальних закладів на науково-навчальні із відповідним переміщенням дослідницької бази в бік університетів. Таке ґрунтовне перетворення вітчизняної науково-дослідницької системи неможливе без активної підтримки відповідних міністерств і державних відомств.

6. Болонський процес в Україні вимагає популяризації. Широку громадськість слід регулярно інформувати про переваги створення єдиного європейського освітнього простору і конкретно про суть перетворень у третьому циклі вищої освіти. Обґрунтовані ініціативи й успішні починання провідних вітчизняних університетів щодо впровадження в Україні новітніх докторських програм (PhD) заслуговують на масштабну інформаційну підтримку з боку МОНУ.

Текст звернення направлено на розгляд до МОН України, ВАКУ, Кабінету Міністрів України.

Вчена Рада НАУКМА на своєму засіданні 29 листопада розглянула питання «Про концепцію розвитку докторських програм в НАУКМА та створення докторської школи» і ухвалила:

1. Вважати впровадження докторських програм в НАУКМА стратегічним напрямком діяльності університету.

2. Створити робочу групу по розробці положення про докторську школу (т.в.о. голови робочої групи - Михайло Винницький).

3. Робочій групі у березні 2008 року представити на розгляд Вченої Ради проект положення про докторську школу та програму впровадження докторських програм в НАУКМА.

Подаємо коментарі експертів-учасників конференції:

Поль Боде, професор Університету П'єра і Марії Кюрі (Франція):

– Що Ви можете сказати про сьогоднішню подію та її важливість для української освіти?

– Ця конференція є, на мій погляд, дуже важливою, оскільки саме на сьогоднішній день сприяли умови, за яких можлива плідна співпраця між нашим університетом та представниками інших закордонних навчальних закладів такого типу. Одним із позитивних моментів, як на мене, є можливість спілкуватися між собою впродовж конференції однією й тією ж мовою та той дух порозуміння, що панує тут зараз.

– Як Ви можете окреслити роль Могилянки у процесі впровадження PhD програм в Україні?

– Ваш університет – це та основна колона, на котру потім зможуть спертися всі інші. Впровадження будь-яких освітніх інновацій потребує сміливості

та незаангажованого погляду на проблеми. І мені вдалося, що ваш університет є саме таким.

– Чому, на ваш погляд, впровадження таких освітніх інновацій є важливим для української системи освіти?

– Це дасть можливість ефективніше використати час, котрий відводиться для навчання на докторських програмах. PhD програми дають змогу поглибити співпрацю між представниками різних вищих навчальних закладів світу та здійснювати обмін своїми студентами, щоб ті вільно могли долучитися до різноманітних освітніх ресурсів на світовому рівні. Також це має допомогти вирішити проблему працевлаштування майбутніх докторів у різних країнах світу. За умови, що процес підготовки майбутніх докторів у всьому світі буде стандартизованим, потім не виникатиме проблеми з їхнім працевлаштуванням за кордоном. Людина, котра здобула науковий ступінь доктора, аж до самої старості може бути цінною для суспільства. Йї тільки треба надати умови для наукової діяльності, захопити її до студій та викладання, а не стимулювати її перехід до лав іншого фаху.

– Які проблеми, на Ваш погляд, можуть протримати на шляху до змін освітньої системи в Україні?

– Цілковито окреслити, що може тріпотіти на ваших теренах, я не можу. Такі процеси ніколи не бували безболісними та швидкими. У нас, французів, це забрало близько 15 років боротьби, перш ніж влада підписала відповідні положення про зміни у структурі вищої освіти. Тож я і вам раджу не зупинятися і боротися задля досягнення поставленої мети.

Девід Селінджер, професор Університету міста Лідс (Великобританія)

– Чи зможе, на Вашу думку, ця конференція щось справді змінити в українській системі вищої освіти?

– Думаю, що конференція спричинена бажанням багатьох людей висловитися на користь змін. Безперечно, почутий досвід інших дасть тим, що бажають таких змін, матеріал для роботи.

– Яким чином Ви безпосередньо взяли участь в обміні досвідом з викладачами НАУКМА?

– Спочатку я приїхав сюди на установчу зустріч в березні цього року і досить довго перебував тут – сесія тривала понад тиждень. Я обговорював деякі деталі британської і європейської PhD системи і Болонського процесу загалом.

– А що саме зацікавило Вас у теперішній українській системі освіти?

– Сам я за фахом математик, а в Східній Європі дуже хороша математична школа, і Україна належить до лідерів регіону в цій сфері. Дехто з моїх лідських колег – із Одеси. Це ж очевидно, що в Україні є успішна математична школа. Але треба було б змінити дещо – як, наприклад, занадто довгий термін навчання у вищій школі – західний досвід показує, що до мети можна дійти набагато швидше і простіше, якщо не орієнтуватися на дуже високі стандарти, які вимагаються, наприклад, у вашій аспірантурі. Адже PhD не є останнім етапом навчання – студент може взяти програму післядокторської підготовки і розвиватися далі – цього йому ніхто не забороняє. Люди, що навчаються на PhD-програмах, – вже цілком самостійні дослідники.

(Закінчення на стор. 8)

Persona intelectuales

Найбільш сприятливий для наукової діяльності період життя український аспірант витрачає на підтвердження свого права бути гідним членом академічної спільноти. Після написання своєї кандидатської він приблизно до 40 років готує докторську, однак, у результаті довгоочікувана перепустка до професорських лав не виправдовує витрачених зусиль ні в матеріальному, ні в моральному плані. Можливо, це одна з причини, чому лише близько 30%

Вітчизняна аспірантура чи західні PhD програми?

наших аспірантів таки доходять до захисту своїх робіт, а не переходять на більш вигідні посади.

Натомість у Західній системі вищої освіти одразу після бакалаврату і магістеру йдуть докторські студії (PhD програми). До того ж, система ведення молодого науковця є більш відкритою та підконтрольною, тобто такою, що унеможливає появу «професорів» із купленими «корочками». Із метою модернізації третього циклу вищої освіти в Україні Міністерство освіти підписало декларацію, в якій вітчизняні освітяни зобов'язалися до 2010 року запровадити в Україні докторські програми, повністю відповідні західним PhD. Проте, як з'ясувалося, з моменту підписання декларації в Україні на власній ініціативі працювала єдина робоча група, ініціаторами якої стали професори Національного університету «Києво-Могилянська академія» на чолі з координатором темпу-сівського проекту «Тренінг з впровадження третього циклу європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) в Україні», віце-президентом НАУКМА з науково-навчальних студій, доктором філологічних наук, професором Володимиром Моренцем.

Фактично, цей проект було започатковано тоді, коли Володимир Пилипович здійснив поїздку до двох найбільших чиказьких університетів з метою вивчення американського досвіду функціонування докторських студій. З того часу науково-педагогічні групи НАУКМА вже відвідали з робочими візитами Університет П'єра і Марії Кюрі (Франція), Автономний університет міста Барселони (Іспанія), Університет міста Бергена (Норвегія), взяли участь у Болонському семінарі «Докторські програми в Європі» в Ніці (Франція) та брифінгу щодо впровадження трьох циклів освіти в університетах, організованому Європейською асоціацією університетів в Брюсселі. Заключною поїздкою стане візит Володимира Моренця до Колумбійського університету, по завершенні якої 15–16 листопада у НАУКМА відбулася міжнародна конференція «Впровадження третього циклу європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) в Україні», в якій взяли участь

близько 50 представників з України, а також іноземні фахівці із закордонних університетів-партнерів. Напередодні завершення проекту Володимир Моренць розповів про підсумки проведеної роботи та рекомендації, які розробили професори НАУКМА для Міністерства освіти.

– На перший погляд, вітчизняна і західна системи третього циклу вищої освіти дуже подібні: три роки навчання, написання дисертації, обсяг якої на Заході являє собою щось середнє між нашими кандидатською та докторською... Чи справді є потреба у кардинальних змінах?

– На Заході тривалість докторських студій коливається від 3–4 років в Європі до 4–5 років навчання в Америці. Те саме і з дисертаціями: у Франції, наприклад, обсяг дисертації становить 300–500 сторінок, а в Америці вимагають лише 200–250. Для порівняння: в українській аспірантурі вчать 3 роки, мінімум кандидатської – 150, а докторської – 300 сторінок.

Окрім того, в деяких європейських країнах також є традиція

двоступеневості у третьому циклі освіти. Так у Польщі, Німеччині, Франції існує так звана «габілітація» – найвищий ступінь, який доктор наук одержує тоді, коли протягом певного часу після захисту він пише і видає ґрунтовну наукову працю, а тоді просить її оцінити. В Іспанії, Англії та Америці габілітації немає. У будь-якому разі наша дисертація не йде у жодне порівняння з габілітованою працею європейського науковця, яка є вже повноцінним внеском у науку. Позірна схожість систем справді спокушає нас до нехитрого перейменування, однак, це є найбільш хибний шлях.

– Отже, необхідно розібратися у присутніх відмінностях. Логічним було б почати порівняння з прийомами до аспірантури в Україні та західних докторантур.

– У нас як прийнято: хороший хлонець, візьмемо його в аспірантуру. Взяти, а тоді починаємо шукати йому наукового керівника. На Заході інакше. Там кандидат в докторанти готує проект свого наукового дослідження, шукає зацікавленого у цій темі професора даного університету, а тоді той професор каже: «Так, проект видається мені цікавим, наша пошукова група якраз розробляє цю тематику». Таким чином, зустріч з науковим керівником відбулася ще до іспитів. Вже після них молодий науковець одразу потрапляє у команду своїх старших колег.

І в подальшому співпраця відбувається не в площині аспірант-науковий керівник, а в системі молодий науковець – науковий керівник та науковий консультант. Адаже більшість дисертаційних робіт є міждисциплінарними, тобто охоплюють одразу кілька спеціальностей, а значить і радитися аспірант повинен з фахівцями із кожної, важливої для його дослідження галузі.

З огляду на міждисциплінарний характер роботи складається і навчальний план. В Україні він є однаковим для всіх аспірантів: дві обов'язкові дисципліни (філософія та англійська мова), а все інше – робота над дисертацією. А в Європі навчальний план складається індивідуально

для кожного молодого дослідника за участю спеціальної докторської комісії, яка радить йому прослухати певні спеціалізовані курси, дотичні до теми його дослідження. Якщо студент чудово володіє англійською або ґрунтовно знає філософію, потрібно дати йому можливість скласти іспити з цих предметів екстерном, щоб він цей час присвятив іншим наукам, в яких він менш обізнаний. Ми вже робимо таким чином на могилянському Магістеріумі.

– А якщо порівняти українського аспіранта і європейського докторанта...

– Європейський докторант вже вважається не студентом, а молодим науковцем, який працює разом зі старшими партнерами. Згідно із Зальцбурзькими принципами його рекомендовано залучати на посаду молодшого наукового співробітника і довіряти йому самостійне дослідження в межах творчої групи, де він навчається досліджуючи. Таким чином докторант одразу стає членом команди; він отримує заробітну платню незалежно від своєї стипендії; він почувається зовсім інакше порівняно з людиною, яку ще й досі навчають. Погодьтеся, що такий статус є набагато привабливішим. А головним є те, що докторант уже працює на науку, бо в процесі командного дослідження у нього природним чином народжується своє маленьке відкриття, яке оформлюється відповідно до жанру і захищається. А в Україні аспіранти здебільшого пишуть на догоду формі, виходячи з того, що дисертабельною вважається робота на таку-то кількість сторінок, з такими-то жанровими ознаками. Коли західна філософія виходить з того, самостійне, оригінальне це дослідження чи ні, є воно науковим дослідженням чи ні, а після того його оформлення у дисертацію вже є достатньою формальністю.

– Ваш дід, Володимир Іванович Масельський, був відомим славістом. Це під його впливом Ви захопилися полоністикою?

– Частково так, але була й інша причина. Ви навіть уявити собі не можете, як складно було робити вибір у 70-х роках, коли найбільша задуха була саме у галузі україністики. Йти під такий ідеологічний тиск і досліджувати «Прапороносців» не хотілося, тому я вирішив, не віддаляючись далеко від українського матеріала, пробити собі хоча б якесь віконечко у Європу. Таким вікном стала для мене польська література. Якби я робив вибір сьогодні, я б пішов на романо-германський, а польську вивчив би самотужки, але тоді був такий вибір.

А дідові я завдячую, насамперед, тим ставленням, яке він виховав у мені до книги. Найбільша кімната в комунальній квартирі була його бібліотекою, в якій стояло 8 рядів книжкових шаф. У діда завжди було все під рукою, тож він при потребі міг перевірити якусь цитату, точність посилання, коректність використання терміну. Від нього я навчився найголовнішому принципу, згідно з яким нічого не лишається «на слуху»: якщо не знаєш чогось або натрапив на невідомий термін, он стоїть енциклопедія, підійди і подивися, перевір. Це не соромно. Це культура роботи.

Юлія Морозук,
ФГН-3

Актуально

5 листопада в НаУКМА відбулося відкриття безпрецедентного проекту «Журналістика цифрового майбутнього». Як казав Юрій Славенко, один із героїв роману Валер'яна Підмогильного «Невеличка драма», саме технології мають об'єднати цілий світ. Літературний герой дозволив собі припустити, що ані література, ані мистецтво на здатні нівелювати обмеженості людської природи, визначеної географічними межами, територіальним розмаїттям. Натомість, як був певен персонаж, світ високих технологій і є вершинним досягненням людського духу.

Можливо, чи не найближче до розуміння потреби у високих технологіях ми підійшли саме зараз, у ХХІ столітті, яке ознаменувало себе кардинальними світоглядно-філософськими змінами, що спричинилися до творення нової людини з екоінформаційним типом мислення. Тепер світ перетворився на одиї макрокосм, у якому людина може контактувати з іншою за кілька секунд за допомогою електронних засобів. З'являються нові потужні медіа-технології, які вплива-

конвергенції. Основний акцент навчальної програми — ознайомлення з сучасними цифровими технологіями, новими бізнес-моделями для медійного бізнесу та вироблення якісного контенту для різних типів медіа.

Ініціатором та автором ідеї Програми «Журналістика цифрового майбутнього» є Благодійний Фонд «Розвиток України» — корпоративний фонд СКМ (Систем Кепітал Менеджмент). Програму реалізує магістерська програма з журналістики Національного університету «Києво-Могилянська академія» (директор Програми — Федченко Є.М., к. політ.н., доцент, виконавчий директор — Дейниченко Р.А., технічний директор — Панін Ю.О.). Метою цієї програми є навчання молодих журналістів — лідерів ньюзрумів майбутнього — шляхом долучення їх до цифрової культури нових медіа.

Досвід та ресурси Могилянської школи журналістики, а також досвід запрошених закордонних викладачів зможуть наблизити знання та навички учасників програми до найкращих стандартів світової журналістики. Це сприятиме зростанню професіоналізму в українській медіа індустрії

«Журналістика цифрового майбутнього»

ють на інформаційне поле, а відповідно, й визначають інформаційний вибір

особистості. В такий спосіб ми прийшли до визначення того феномену, що наше суспільство вже не може існувати без інформації. Але й канали поширення інформації різні, вони, безперечно, мають удосконалюватися, відповідаючи вимогам нового часу. Свідченням цього є новий проєкт, започаткований на базі Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Хочеться вірити, що з часом до цього високого надпотужного світу можна буде залучити й нові канали передавання культури, адже інформаційне поле без соціокультурного підґрунтя, маю певність, неможливе. Але будь-який довгий шлях починається з одного кроку. І цей крок на шляху до творення нової генерації журналістів було зроблено в НаУКМА.

Корпоративний Благодійний Фонд компанії СКМ «Розвиток України» разом із Національним Університетом «Києво-Могилянська Академія» відкрили програму «Журналістика цифрового майбутнього». 5 листопада розпочали навчання перші 25 студентів. Цей курс триватиме десять місяців, а після його успішного закінчення слухачі отримають сертифікати. Це програма післядипломної освіти, не спрямована на отримання учасниками додаткового ступеня чи кредитів.

В рамках програми передбачено модуль ознайомлення слухачів із успішним закордонним досвідом використання нових медіа та впровадження

та її конкурентоздатності. Кінцевим бенефіціантом процесу підвищення стандартів журналістів буде аудиторія різноманітних українських медіа, яка отримає доступ до якісної та цікавої інформації.

Програма розрахована на молодих журналістів віком до 35-ти років, що вже мають вищу освіту (спеціаліст або магістр — не обов'язково журналістики) та 1-3 роки досвіду роботи у медіа.

Варто зазначити, що до складу Наглядової Ради Програми увійшли (за згодою):

Брюховецький В'ячеслав — почесний президент НаУКМА та президент Міжнародного благодійного фонду відродження КМА;

Заболотний Анатолій — директор БФ «Розвиток України»;

Лігачова Наталя — головний редактор видання «Гелескритика», член Національної комісії з утвердження свободи слова та розвитку інформаційної галузі;

Мартиненко Олександр — генеральний директор інформаційного агентства «Інтерфакс Україна»;

Мирошніченко Андрій — радник Голови Наглядової Ради МБФ «Україна 3000», член Національної ради з питань телебачення та радіомовлення;

Мостова Юлія — головний редактор газети «Дзеркало тижня»;

Шмітт Гільєрмо — генеральний директор ЗАО «Видавнича група «Сьогодні»;

Шустер Савік — ведучий каналу «Інтер».

Коментарі:

Сергій Квіт, президент Національного Університету «Києво-Могилянська академія»:

Для Києво-Могилянської академії цей проєкт є важливим із багатьох міркувань. Перш за все, це є визнанням наших досягнень у формуванні нової генерації професіоналів у різних сферах, і в журналістиці зокрема. По-друге, це є свідченням того, що український бізнес готовий інвестувати в розвиток економіки знань в Україні, наближаючи нашу країну до про-

відних стандартів, на які рівняється світ. Києво-Могилянська академія завжди була визнаним лідером інновацій в освіті, впроваджуючи нові високі стандарти. І, нарешті, третій важливий елемент полягає в тому, що в рамках цього проєкту наш Університет отримав сучасний ньюзрум та обладнання для навчання, що зробить можливим ще більше покращити освіту майбутніх та нинішніх медіапрофесіоналів, які працюватимуть на благо України.

Анатолій Заболотний, директор Корпоративного Благодійного Фонду компанії СКМ «Розвиток України»:

Одне із завдань Благодійного Фонду «Розвиток України» — започаткувати найкращі практики, які стануть основою для розвитку суспільства. Ми намагаємося підтримувати освітянську, оздоровчу, культурну галузі. Один із проєктів Фонду — «Журналістика цифрового майбутнього». На початку вересня було оголошено про прийом студентів, і в жовтні були підведені підсумки. Насправді, ми не очікували, що цікавість до проєкту з боку представників ЗМІ буде настільки шаленим. Ми дуже раді, що в цій нелегкій ситуації, коли серед учасників така кількість професіоналів, наші партнери з НаУКМА змогли відібрати 25 студентів. Для тих хто не приєднався до нашого проєкту в цьому році, ми пропонуємо зробити це в наступному. Фонд фінансуватиме створення установи протягом наступних трьох років. У майбутньому ми сподіваємося на те, що проєкт не матиме потреби в благодійній підтримці. Окрім того, ми збираємося розвивати освітянський напрямок, і, зокрема, робити спеціальні програми для журналістів.

Гільєрмо Шмітт, виконавчий директор, видавець, головний редактор «Segodnya Multimedia CJSC»:

— Які Ваші очікування від сьогоднішньої події?

— Присутні тут зможуть дізнатися більше про можливість електронних видавничих засобів, бо ж вони з'явилися нещодавно. Викладачі приїхали з різних куточків світу — вони розкажуть вам, як це робиться в них. В Україні все лише починається. Українські газети завичай дуже традиційні. Тепер же ваш інформаційний ринок має поєднати газету й інтернет-сайт. Журналіст має бути в змозі писати і для паперової газети, і для інтернету. Це велика зміна на інформаційному ринку. Або ти її приймаєш, або тебе перестають читати. Але в Україні все теж розвивється, як це сталося в інших країнах світу. Я маю оптимістичні очікування щодо всіх ділянок української журналістики.

— Чи подарувала Вам Києво-Могилянська академія якісь яскраві враження?

— Я провів кілька майстер-класів у КМБС із паном Шереметою і побачив, що ваш університет дуже професійний, що скоро на зміну моему поколінню прийдуть не менш професійні спеціалісти.

Підготували
Дмитро Дроздовський, ФГН-4,
Назарій Назаров, ФГН-1
На світліні: С. Квіт та Є. Федченко

Соціум

Чим більше людей отримують підключення до інтернету, тим менше читачів газет та глядачів телеканалів. Глобальна мережа вже перетворилася на мультимедійну майстерню, в якій за допомогою цифрових технологій можна легко оперувати відео-, аудіо- і текстовим контентом. Кожен великий телеканал пропонує веб-користувачам переглянути новинні сюжети на своєму сайті; серйозні друковані видання, такі, як *New York Times* також викладають на своїй інтернет-сторінці відео та аудіозаписи інтерв'ю.

У відповідь на такі тенденції сучасного медіаринку виникає велика кількість безкоштовних газет; з'являються винахідливі та агресивні промо-стратегії медіакорпорацій, які впливають на стартові бюджети: так, уже замість 3-4 млн. доларів на запуск і розкрутку нової щоденної газети потрібно 10-15 мільйонів. І попри таку відчайдушну

спальним, очевидно, буде проникнення Інтернету у такій мірі, як на Заході. Там звичайні медіа орієнтовані на традиційну лояльну аудиторію, яка звикла споживати інформацію саме у друкованому вигляді. Але якщо, наприклад, провідна медіа організація хоче привернути до себе аудиторію від 12 до 20 років і більше, вона йде не на традиційне телебачення, а на YouTube. З цим можна сперечатися, але це доконаний факт, крапка.

— В наш час технології фактично випереджають загальний рівень навичок журналіста. Принципи мультимедійності, тобто одночасної роботи з відео, аудіо, веб і текстовим матеріалом передбачає наявність «універсального» фахівця.

— Справді, від преса Гутенберга до нашого часу відбулося чимало змін. А найголовніше те, що вони продовжують постійно відбуватися: наприклад, щорічно, а то і швидше, подвоюється ємність носіїв інформації. І якщо 20-30 років тому усе зміню-

Журналістика по-могилянськи в епоху «egocasting»

боротьбу за виживання представників друкованих видань, результати дослідження журналу *Forbes* свідчать: через кілька років найнижчі зарплати отримуватимуть саме газетні репортери та радіо-ведучі.

Глобалізація медіаринку впливає на зростання вимог до тих, хто прагне бути лідерами ньюзрумів майбутнього. Сучасний журналіст має вміти працювати одразу на багатьох платформах, досконало володіти технологіями для цифрового ньюзруму і постійно слідувати за тими інноваціями медіаіндустрії, які з'являються мало не щодня. Створення програми «Журналістика цифрового майбутнього» на базі Могилянської Школи журналістики відтепер стала каналом, через який їх можна донести до вітчизняних фахівців. Про нову філософію медіаіндустрії та про нові вимоги медіаринку розповів директор Могилянської школи журналістики та керівник проекту «Журналістика цифрового майбутнього» Євген Федченко.

— Чи загрозованими на сьогодні є українські друковані видання? Чи можемо ми вже зараз зарахувати їх до «вимираючого виду»?

— Насправді, йдеться не про повне або майже зникнення, а про зменшення тиражів. Але для України це поки що не є загрозою, навпаки, у нас відбувається зворотній процес. На українському медіаринку з'являються все нові й нові гравці, а це значить, що вони бачать перспективи для розвитку. В ситуації з нашою державою вирі-

валося повільно, що до цього можна було довго готуватися, то зараз менеджерам медіаринку реагувати потрібно оперативніше, інакше вони просто опиняться поза грою.

Нові вимоги індустрії передбачають збільшення кількості навичок, якими мусить володіти журналіст. Саме тому ми говоримо про певну універсальність. Одночасно використовувати різні інструменти збирання та обробки інформації або принаймні знати, як вони використовуються на кожній ділянці виробництва медійного продукту — ось чому ми навчаємо тих журналістів, які вступили на нашу програму.

Більшість учасників цієї програми вже досвідчені фахівці, деякі з них — керівники відомих українських проєктів. Ми намагаємося повернути їх до удосконалення трьох основних складових роботи в журналістиці: створення якісного контенту, досконале знання смаків та інтересів аудиторії та володіння найсучаснішими технологіями. А запит сучасної аудиторії полягає в задоволенні потреби у відео, аудіо та текстовій інформації з одного джерела.

— Навіть у більшості західних університетів навчальні плани з журналістики містять розподіл на друковані видання, бродкастинг та новітні медіа. Які університети підтримують Вашу ініціативу до впровадження таких інновацій?

— Неодозначне ставлення виникає тому, що встигнути за вимогами ринку дуже важко, а медіа індустрія розвивається монолітно: журналісти, які йдуть уперед, йдуть усі разом, а ті, хто відстають, залишаються і далі пасти задніх. Постійними партнерами Могилянської школи журналістики є Огайський університет (Ohio University), звідки ми запросили одного з викладачів нашої програми Роджера Купера, а також Університет Південної Кароліни (University of Southern Carolina), звідки до нас приїхав другий викладач Огюст Грант.

— Вже закінчився перший модуль «Журналістики цифрового майбутнього». Якими будуть Ваші

перші підсумки роботи учасників програми?

— Ми отримали фантастичну групу студентів. Це практики з чудовим досвідом, які зробили свідомий вибір і прийшли на цю програму тому, що основні моменти, про які ми говоримо, дійсно потрібні їм у роботі. Тобто у них не гіпотетичний інтерес до журналістики, а дуже практичний. Друга річ, яка мене вразила, це те, що нова група надзвичайно спрагла до знань, тобто у них просто фантастичний інтерес до того, що викладають на модулях запрошені викладачі. Третій момент — це інтерактивність: у слухачів програми є вже певне уявлення про те, як журналістика працює в Україні, у багатьох є уявлення про те, як вона працює за кордоном, додамо цього значний професійний досвід учасників програми і у результаті отримуємо постійні дискусії. Таким чином, відбувається формування нового професійного дискурсу щодо медіа. Для нас також є важливим, щоб учасники програми не тільки здобули нові навички роботи з цифровими методами роботи з інформацією, але найголовніше, щоб вони розуміли, навіщо вони це роблять. Щоб це був ґрунтовний підхід, а не імітація різних видів діяльності без розуміння того, на який результат це спрямовано.

— Спочатку журналістика розвивалася за принципом *broadcasting*, тобто інформування усіх; потім почали переходити на *narrowcasting* (інформування вузького кола), а нині ми живемо в епоху *egocasting*, коли кожен дивиться те, що хоче.

— Інтернет дає можливість появи значної інтеракції між журналістами, які створюють теми, і користувачами, які підтримують ці теми, коментуючи їх. Аудиторія вже не є монолітним споживачем того контенту, що хтось для неї створив, вона сама виступає активним учасником процесу. Так званий контент, генерований користувачами, став важливим елементом громадянської журналістики. Дуже часто сюжети, які звичайним людям вдається відзняти на камеру свого мобільного телефону, або просто зроблені ними фотографії використовуються мейнстрімівськими медіа. У результаті ми отримуємо якісний продукт, незалежно від того, конвергований він чи традиційно розділений по платформах.

— З появою 25 досвідчених студентів у Вашій школі підвищується також рівень викладацької і Магістерської програми «Журналістика», оскільки студенти мають можливість спілкуватися з серйозними фахівцями у галузі і починають розуміти, до чого їм потрібно прагнути.

— Учасники програми мають вже певні професійні напрацювання, а наші студенти сповнені свіжими ідеями, завдяки чому вираєс кожна зі сторін. До того ж усі наші слухачі працюють у реконструйованій телевізійній студії, а також у новому цифровому ньюзрумі, де умови роботи максимально наближені до «бойових». Зараз у нашій школі відбувається акумулювання досвіду та відпрацювання нових підходів до вирішення складних питань медіа ринку. Цифра — це лише інструмент. Ми ж намагаємося виробити якусь філософію, сформувати світогляд, розуміння природи медіа та впливу медіа на аудиторію.

Спілкувалася Юлія Морозюк,
ФГН-3

Актуально

У пам'яті студентів ще збереглася згадка про минулорічну лекцію Юрія Єханурова на тему лібералізму в НаУКМА. І цього разу аудиторія № 101 була переповнена як старшокурсниками, так і новачками. Остання, шоста пара 1 листопада тривала для всіх охочих до 19:00. Тема лекції: «Політичні ризики в Україні. Інвестиційний аспект». Промова була змістовною, насиченою і зачепила не лише згадану тему, але й інші проблеми української політики. Підсумовуючи згодом почуте, можна було зробити один певний висновок: ті, хто свого часу ставилися до самого Юрія Єханурова та його політичного світогляду негативно, свою думку змінили. Це показав обмін враженнями вже після закінчення виступу. Про що ж ми, студенти, дізнавалися на цій лекції? Про це читайте нижче.

Інвестори кажуть...

Вибори закінчились і пот-

Юрій Єхануров у НаУКМА: серйозна розмова про політичні ризики в Україні

рібно подбати, подумати про долю України. Якою буде наша Україна завтра? Будучина України значною мірою залежить від інвестицій в її економіку. Чим інвестиції більші, тим краще. Але в інвесторів сформувалися свої упередження щодо українських вкладів. Найперше, влада в Україні не змогла створити передбачувані та стабільні умови для іноземних інвестицій. Основні інвестиції в Україну надходять завдяки приватному сектору, а не завдяки уряду, і часто всупереч регуляторним актам та централізованим діям влади. Провідні політичні сили не мають довгострокової та чіткої стратегії для інвестиційної політики. І, нарешті, уряд не знаходить практичного впровадження інвестиційної політики. Попри всі недоліки інвестиційної політики, Україна водночас посідає 18-те місце у світі за рівнем інвестування. А все тому, що інвестори впевнені: заробітки в Україні будуть хорошими незалежно від політичної ситуації.

Політичні ризики...

Що таке ризик? Ризик — це вірогідність того, що дохід, зроблений на інвестицію, буде відрізнитися від очікуваного. Юрій Єхануров вважає, що ризик як такий найкраще характеризується двома китайськими ієрогліфами. Один з них символізує небезпеку, другий — сприятливу можливість. Політичні ризики пов'язані з порушенням умов торговельного процесу, несприятливими змінами податкового законодавства і заборонами або обмеженнями конверсії національної валюти у валюту платежу. Але водно-

час політичну кризу 2007 р. не можна зараховувати до політичних ризиків, які погіршили справи бізнесу. В українському бізнесі є проблеми, але політична ситуація на них суттєво не впливає.

Бюджет 2008...

Питання бюджету-2008 стане політичним ризиком. Влітку Конституційний суд затвердив 365 видів пільг. Якщо до цього додати втілення в життя всіх передвиборчих обіцянок, то знадобляться два бюджети. В такому разі залишаються два шляхи: або «з'їсти» всі свої ресурси, або наважитись на серйозну структурну реформу. «30 мільйонів людей в Україні мають пільги. В нас неможливо побудувати нормальну економіку!» — наголосив пан Єхануров. А тепер про бюджет ПРОЗОРИЙ. Професор вважає, що він насправді нікому не потрібен. «Хто з нас не давав хабара?» (навіть просто в поліклініці за довідку). Корупція — важка тема українського народу.

Майбутнє України визначають українські пенсіонери...

Українське жіноцтво йде на пенсію у віці 53-54 років, а чоловіки — у 56-57. Був свого часу такий випадок, коли окремі особи вийшли на пенсію і у віці 51 року (чорнобильці, електрозварювальники). За офіційними даними, на останні позачергові вибори прийшли 23,3 мільйонів виборців, до того ж 55% з них були пенсіонерами. Водночас права голосу штучно позбавили найбільш економічно активних громадян України, які перебували на той час за кордоном або у відрядженні. Наприклад, у Дніпропетровську керівник фракції «Наша Україна» не зміг проголосувати лише тому, що його не було у списках. Один молодий хлопча запропонував Юрію Єханурову такий спосіб вирішення проблеми — заплатити бабусям по п'ятдесят гривень, якщо вони погодяться не піти на вибори. Таким чином, ті, хто погодиться, штучно відсіюються через продаж свого голосу (значить, не мають власної політичної думки) і продаж його за таку низьку ціну (що ще раз підтверджує першу тезу).

Цікаво й те, що в Україні 11 млн. тих, хто працює, утримують 14,5 млн. пенсіонерів. Факти говорять самі за себе. А пенсійні фонди? В США кожен 5-й інвестований долар — з пенсійних фондів. Відповідно, в Сполучених Штатах в недержавних пенсійних фондах знаходиться 14,3 трильйона доларів, тоді як в Україні — лише

0,033 мільярда доларів.

Соціальна шизофренія як політичний ризик...

В середині 90-х рр. відомий сценарист Євген Гадилович сказав: «Скажут отдать фабрики и заводы — под аплодисменты отдадут...», очень народ у нас отзывчивый». Інший бік медалі: 74 відсотки українців готові тяжко працювати, щоб отримати приватну власність, і водночас 70 відсотків вважають, що сусід заробив нечесно. Головна проблема — в українській ментальності. Її важко, але необхідно змінювати. Не можна жити минулим. Коріння корупції — в різноманітних его, що постійно Дамокловим мечем висіли над українським народом. Его зникло, корупція лишилась. Але нам потрібно розвиватись. Лише з відродженням і розвитком української інтелігенції, усвідомленням буржуазії себе українською почнеться розвиток самої України.

Потрібно зробити ставку на школи для обдарованих. Держава повинна служити для вічних цілей, а не займатися розподілом економічних здібностей.

До того ж Юрій Єхануров вважає: «Не треба любити і жаліти просту людину більше, ніж вона сама себе жаліє і любить». Тут мушу вставити свої п'ять копійок. Я вважаю, що будь-яку людину жаліти не можна взагалі. Але любити і підтримати в потрібну хвилину, дати шанс і поштовх нагору — якраз до речі.

Державний діяч чи політик? ..

Професор Єхануров вважає, що державний діяч і політик — це зовсім різні речі, інколи навіть не сумісні. Політик не завжди є державним діячем. І коли лекція на своєму прикінці перетворилася з монологу в полілог, запитання, ким же є сам Юрій Єхануров, він відповів, що ще півтора роки тому, коли склав повноваження прем'єра, він обрав шлях державного діяча.

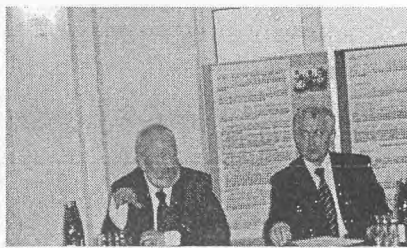
І ось, посипалися запитання одне за одним. Складені папірці з рівномірною швидкістю плинули на стіл до оповідача. Натомість — цілком серйозні, іноді жартівливі відповіді. І навіть запитання про три найзаповітніші мрії. Пан Юрій таки відповів. Найбажаніша мрія — написати книгу з історії України. Оскільки вважає, що багато наших проблем від незнання власної історії.

Лекція завершилася. Прямо, чесно, різко, не зовсім прийнятно для кожного, але захоплююче. І навіть кілометрові «корки» на дорогах після лекції не викликали жодного жалю (як це іноді буває) і думок про те, що краще було б швидше поїхати додому.

Тетяна Малиняк,
ФСНСТ-1

Події

«Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: документи і матеріали»

9-го листопада в Університеті Джона Кабота відбулася конференція «Український Голодомор і Заперечення Геноцидів», організована професором Федеріко Аргентьєрі за участю Інституту Гуарини та Комітету Свободи Італійської Асоціації з Вивчення Центральної та Східної Європи.

На конференції виступив з доповіддю професор НаУКМА Георгій Касьянов. Д-р Наталія Шульга взяла участь у круглому столі й представила публікації Видавничого Дому «Києво-Могилянська Академія», присвячені Голодомору 1932-1933 років. Також відзначалась роль проф. Джеймса Мейса в дослідженні Голодомору, обговорювалась ідея створення у НаУКМА меморіального центру Д.Мейса. Ця конференція є складовою кампанії по визнанню урядом Італії Голодомору 1932-1933 років геноцидом проти українського народу.

14–17 листопада Почесний президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький і директор Видавничого дому «Києво-Могилянська академія» Віра Соловйова презентували в Українському культурному центрі в Москві (Російська Федерація) видану на відзначення 75-х роковин скорботи і пам'яті книжку «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: документи і матеріали» (упорядник Руслан Пиріг).

В рамках заходів, які організувало Посольство України в Російській Федерації, до 75-річчя Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, було проведено також прес-конференцію, круглий стіл «Голод в Україні 1932–1933 рр.», розгорнуто виставку «Розсекречена пам'ять».

Хор «Почайна» у Москві

24 листопада 2007 р. Народна хорова капела «Почайна» Національного університету «Києво-Могилянська академія» взяла участь у Концерті-реквіємі пам'яті жертв Голодомору і політичних репресій в Україні, що відбувся в Культурному центрі України в Москві.

У супроводі Національного ансамблю солістів України «Київська камерата» капела виконала ораторію «Тридцять третій» (музика О. Яківчука, слова В. Юхимовича, аранжування В. Степурка), а також «Реквієм» А. Караманова.

Концерт-реквієм відбувся в рамках заходів, присвячених вшануванню пам'яті жертв Голодомору 1932-33 рр. і за сприяння Міністерства культури і туризму України.

«Збережемо Україну чистою»

23 листопада в рамках акції «Збережемо Україну чистою», організатором якої виступила компанія Тетра Пак Україна за підтримки Британської Ради, в НаУКМА відбувся перегляд документального фільму Альберта Гора, лауреата Нобелівської премії миру 2007, *Inconvenient Truth* («Незручна правда»). Фільм отримав премію «Оскар» у 2007 році у номінаціях «Документальна стрічка» та «Краща пісня до фільму». Основною метою фільму стала актуалізація проблеми зміни клімату і демонстрація можливих наслідків для довкілля збільшення обсягів викидів в атмосферу вуглецю.

Не випадково фінальний акорд акції відбувся саме в НаУКМА, адже Могилянка – це єдиний виш в Україні, де працює проект роздільного збору твердих побутових відходів. Команда Екоклубу НаУКМА «Зелена Хвиля», що впроваджує цей проект, уже 2 роки поспіль представляє «сортування» на виставці громадських організацій на «День Землі». Саме проблема глобальних змін клімату стала темою останньої виставки.

Після фільму у «Зеленій аудиторії» відбувалася прес-конференція. Ілона Шарова, директор з корпоративних комунікацій компанії Тетра Пак, відповіла на запитання кореспондента «АП» Ганни Трегуб:

- Чому серед п'яти вузів ви обрали для співпраці саме НаУКМА?
- Для проведення фінальної прес-конференції ми обрали саме Києво-Могилянську академію, тому що вона має дуже добру базу для цього. Тут вже давно запроваджено роздільне збирання сміття, і вироблено певну екологічну культуру.
- Чи плануєте ви і в подальшому співпрацювати з Академією?
- Безперечно. Ми й до цього дуже плідно співпрацювали з університетом. Наша компанія була задіяна у проекті побудови Бакалаврської бібліотеки, також ми плідно співпрацюємо з Екоклубом НаУКМА в проектах, подібних до сьогоднішнього.

Українській школі політичних студій – два роки

Два роки тому, за ініціативи Ради Європи та Лабораторії законодавчих ініціатив було створено Українську школу політичних студій. За цей період її випускниками стало більше 70 осіб, нині – діячів громадської або політичної діяльності, журналістики, бізнесу, державної служби та юриспруденції.

10 листопада член Наглядової ради УШПС, Почесний президент Національного університету «Києво-Могилянська академія» В'ячеслав Брюховецький, представник Генерального секретаря Ради Європи в Україні з координації програм співробітництва з Україною Аке Петерсон та директор Української школи політичних студій Ігор Когут вручили дипломи випускникам школи 2007 року. Серед цьогорічних випускників 6 могилянців:

Оксана БОЛЮК, юрист «PricewaterhouseCoopers Ukraine», випускниця НаУКМА 2005 року, магістерська програма «Правознавство»;

Ірина КУЧМА, менеджер програми «Соціальний капітал і академічні Публікації» Міжнародного фонду «Відродження», випускниця НаУКМА 2005, бакалаврат «Економічна теорія»; Мирослава ЛЕНДЬСЛ, доцент кафедри політології Ужгородського національного університету, докторант НаУКМА;

Катерина МАКСИМ, віце-президент з міжнародного співробітництва Національного університету «Києво-Могилянська академія», заступник директора ГО «Демократія через самоврядування», член Ради Асоціації випускників УШПС;

Андрій НЕЧИПОРЕНКО, директор адвокатської компанії «Наталія Субота і партнери», випускник НаУКМА 2003, програма спеціаліста, «Правознавство»

Іван ПОЛТАВЕЦЬ, економіст Аналітичного центру «БЕСТ», випускник НаУКМА 2002, магістерська програма «Економічна теорія» (EERC).

11 листопада відбулася організаційна сесія Асоціації випускників УШПС у ході якої було обрано новий склад Ради випускників Української школи політичних студій та Голову Ради Асоціації випускників УШПС:

М. МІНАКОВ (голова Ради Асоціації випускників УШПС, директор з регіонального розвитку Фонду ЄВРАЗІЯ), В. ТРЮХАН (заступник директора Департаменту Європейського Союзу Міністерства закордонних справ України),

С. МАКСИМОВА (шеф-редактор та співзасновник видавничої організації «Юстиніан», головний редактор «Юридичного журналу»),

К. МАКСИМ (віце-президент з міжнародного співробітництва Національного університету «Києво-Могилянська академія»),

А. МИРГОРОДСЬКИЙ (комерційний директор компанії «Office Solutions»), Т. ШЕВЧЕНКО (директор Інституту Медіа Права).

(Продовження. Початок на стор. 2)

– Чи буде під силу змінити ситуацію одному чи навіть кільком університетам – Києво-Могилянській академії, наприклад?

– Це залежить від того, яку підтримку отримає цей процес у решті університетів країни. Справді ґрунтовні реформи ідуть від сконцентрованих зусиль практиків освіти, а не з високих кабінетів, що казатимуть «Робіть ось це».

– Яке Ваше враження від Києво-Могилянської академії, тих днів, що Ви провели в Україні?

– Я дуже радий, що приїхав до Києва, я зрозумів, що знаю занадто мало, щоб дати обґрунтований коментар. Це дуже давня цивілізація і країна з довгою історією і власним традиціями.

Проф. Карлос Хайме, ректор Автономного університету Барселони

– В Іспанії докторська програма передбачає, що аспірант мусить написати тільки тезу (свою наукову працю) без прослуховування якихось обов'язкових навчальних курсів. Останні він обирає за бажанням. Однак після дворічного навчання на програмі і успішного отримання ступеню докторант ще мусить приблизно два роки повчитися за кордоном, потім скласти національні іспити, і тільки тоді він стає університетським професором. Іспанія нині так само проводить реформу своїх PhD програм. Керуючи цим процесом, я вже встиг переконатися, що опір іспанських вчених буде не меншим, ніж українських. Проте це доля будь-яких змін. У кінці жовтня в Болоньї було прийнято новий закон, згідно з яким університети мають право створювати свої власні PhD програми.

Михайло Винницький, викладач КМБС, випускник PhD-програми Кембриджського університету з економічної соціології

– На жаль, аспірантура у тій формі, в якій вона існує зараз в Україні, не відповідає своїй первісній концепції. Є сумнівом, чи вона ефективна при підготовці наукових кадрів. Ми знаємо, що науковці є ключовим елементом економіки знань, тому нам потрібно шукати способів змінити її. Система PhD за своєю концепцією є іншою. По-перше, люди, що приходять на PhD-програми, вже є молодими науковцями, а не просто студентами. По-друге, система PhD побудована на основі концепції автономії університету, що означає відсутність будь-якої вищої атестаційної комісії – вона не існує в країнах Європи.

Станіслав Ніколаєнко, Міністр освіти і науки України

– Ми не змушені переходити сьогодні на PhD, але ми робимо сьогодні експеримент. Ми не впевнені, що це краща система, ніж та, що існує у нас, тому ми перевіримо на базі Львівського університету, Києво-Могилянки, ще якихось університетів, напрацюємо досвід, а тоді будемо робити.

Матеріал підготували
Назарій Назаров, ФГН-1,
Юлія Морозюк, ФГН-3,
Ганна Трегуб, ФГН-3,
Дмитро Дроздовський, ФГН-4.

Публікації

Лікування свободою. Інтерв'ю В.Брюховецького про парадокси сучасної української вищої школи і шляхи її подальшого розвитку // Обучение персонала. – №10. – 2007. – 6 листопада.

Олексій Гарань. «До голосовання за спикера коаліції нет» // Газета по-київськи. – 30 листопада. <http://www.pk.kiev.ua/coutry/2007/11/30/090009.html>

Инф. Літературна премія національної спілки письменників України та міжнародного австралійського фонду Ернеста і Наталії Гуляк // Слово просвіти. – № 44. – 2007. – 1-7 листопада. – С. 5.

Лєся Самійленко. Сергій Квіт: «Наші випускники, як і іновачії, є затребуваними в Україні» // Молодь України. – № 62. – 2007. – 1-5 листопада. – С. 3.

Оксана Пахльовська. Юнгі на борту // День. – № 189. – 2007. – 2 листопада. – С. 1,4-5.

НаУКМА в інформаційному просторі

Назарій Назаров. Бурлеск. Буфонади. Балаганчик... // День. – № 189. – 2007. – 2 листопада. – С. 21.

Дроздовський Дмитро. «Іноді мовчання може бути набагато вельмовнішим...». Інтерв'ю з професором Джоном Даремом Пітерсом // Дзеркало тижня. – № 41 (670). – 2007. – 3 – 10 листопада. – С. 13.

Ніна Гнатюк. Не просто слово – душа нації // Слово просвіти. – № 45. – 2007. – 8-14 листопада. – С. 7.

Леонід Бровченко, Сергій Павленко. Сіверський край прикрашають // Голос України. – № 205. – 2007. – 8 листопада. – С. 18.

Инф. Визначення номінантів на британську премію // Молодь України. – № 64. – 2007. – 8-14 листопада. – С. 4.

С. Бай. Громадський професійний осередок у системі вищої освіти в Україні // Слово просвіти. – № 82. – 2007. – 6 листопада. – С. 2.

Анастасія Богуславська. Весь світ на язиці [Коментар В. Моренця] // Україна молода. – № 207. – 2007. – 9 листопада. – С. 17

Ігор Сюндюков. За українським сценарієм // День. – № 193. – 2007. – 8 листопада. – С. 1.

Инф. В вузах начнут сортирувати мусор // Газета по-київськи. – № 259. – 2007. – 13 листопада. – С. 4.

Сергей Иванов. Мазепа и Киевский патриархат // 2000. – № 45. – 2007. – 9-15 листопада. – С. 4.

Олександр Рожен. Вишеградські стипендії та гранти // Дзеркало тижня. – № 44. – 2007. – 17 листопада. – С. 14.

Анастасія Богуславська. Час записуватися на випускні іспити // Україна молода. – 2007. – 16 листопада. – С. 9.

Ефіри

Сюжет про Міжнародну конференцію «Впровадження принципів третього циклу Європейського простору вищої освіти в Україні // КНТРК «Київ». – 2007. – 15 листопада

В. Брюховецький у програмі С. Шустера «Великі українці» // Телеканал «Інтер». – 2007. – 16 листопада.

Сюжет про річницю Помаранчевої революції, інтерв'ю з Н.Довженко//«Новий канал». – Репортер. – 22 листопада.

Програма про студентську Революцію на граніті (1991 р.). Дискусія зі студентами НаУКМА// КНТРК «Київ». – 25 листопада.

Інтернет-простір

1. Про могилянців та могилянці про...

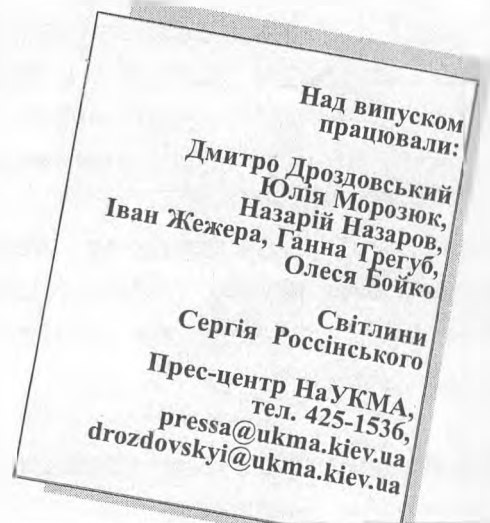
Би-Би-Си виберет книгу года // Izvestia.INFO – 1 листопада 2007 р. <http://izvestia.info/news/cult/37363>

В'ячеслав Брюховецький: «Диплом – не самоцінність» // «Освітній портал» – 1 листопада 2007 р. <http://www.osvita.org.ua/articles/225.html>

Доцент НаУКМА очолив Координаційну раду молодих юристів при Мініюсти // Газета «Хрештатик» – 7 листопада 2007 р. <http://www.kreschatik.kiev.ua/ua/3178/news/1194366350.html>

Сергій Квіт. Українському медіа ринку бракує якісного національного продукту // «TV-4». – 8 листопада 2007 р.

Докладніше дивіться на сайті НаУКМА www.ukma.kiev.ua/ НаУКМА в медіа

UKMA Library * Book

0446555